

Examen VMBO-GL en TL

2018

tijdvak 2
dinsdag 19 juni
13.30 - 15.30 uur

beeldende vakken CSE GL en TL

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 37 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 61 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Open vragen

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Het stadsleven

De Nederlandse kunstenaar George Breitner schilderde regelmatig het dagelijkse leven in de stad. Hij noemde zichzelf schilder van het volk. Op afbeelding 1 zie je *De Singelbrug bij de Paleisstraat te Amsterdam* uit 1898.

- 3p 1 *Bekijk afbeelding 1.*
Breitner schilderde een winters stadsgezicht.
→ Noem drie aspecten van de **voorstelling** waaraan je kan zien dat het winter is.
- 3p 2 *Bekijk afbeelding 1.*
De dame op de voorgrond trekt de aandacht.
→ Noem drie aspecten van de **vormgeving** waardoor zij de aandacht trekt. Leg je antwoorden uit.
- 1p 3 *Bekijk afbeelding 1.*
Breitner maakte buiten schetsen van voorbijgangers op straat.
→ Leg uit waarom het maken van schetsen op straat een goede voorbereiding is op het schilderen van dit schilderij.

Naast schetsen maakte Breitner ook foto's voor zijn werk. Er wordt aangenomen dat hij de foto op figuur 1 gebruikte voor het schilderij op afbeelding 1.

figuur 1

- 1p 4 *Bekijk afbeelding 1 en figuur 1.*
Breitner gebruikte de foto op figuur 1 als
A materiaalproef.
B ideeënblad.
C voorstudie.
- 2p 5 *Bekijk afbeelding 1 en figuur 1.*
Het standpunt waaruit de foto is genomen, is anders dan het standpunt dat Breitner koos voor het schilderij.
→ Beschrijf het standpunt van de foto en dat van het schilderij.
- 1p 6 *Bekijk afbeelding 1.*
→ Leg uit welk effect het gekozen standpunt heeft op een beschouwer van het schilderij.

Op figuur 2 zie je een foto uit 1896 van het schilderij. Het schilderij zag er toen anders uit. Zo zie je op de voorgrond een dienstmeisje in plaats van een rijke dame.

figuur 2

- 1p 7 *Bekijk afbeelding 1 en figuur 2.*
Breitner veranderde het schilderij in opdracht van zijn kunsthandelaar. Na de verandering werd het schilderij snel verkocht.
→ Leg uit dat het schilderij na de verandering makkelijker te verkopen was.

- 1p 8 *Vergelijk afbeelding 1 en figuur 2.*
Breitner kreeg kritiek op het feit dat hij het schilderij veranderde.
→ Geef een verklaring voor de kritiek die Breitner kreeg omdat hij het schilderij veranderde.

De kunstenaar Romare Bearden woonde en werkte in Harlem, een wijk in New York waar veel Afro-Amerikanen wonen.

Op afbeelding 2 zie je zijn collage *The Dove (de Duif)* uit 1964, die bestaat uit kranten- en tijdschriftenknipsels en stukken gekleurd papier.

- 2p 9 *Bekijk afbeelding 2.*
Bearden laat in *The Dove* het straatbeeld van een stad zien.
→ Noem twee aspecten van de **voorstelling** die verwijzen naar een stad.
- 3p 10 *Bekijk afbeelding 2.*
→ Noem drie aspecten van de **vormgeving** waardoor de straat een levendige indruk maakt. Leg je antwoorden uit.
- 1p 11 *Bekijk afbeelding 2.*
Bearden bedacht de compositie van *The Dove* terwijl hij het kunstwerk aan het maken was.
→ Leg uit dat de collagetechniek goed past bij Beardens manier van werken.
- 1p 12 *Bekijk afbeelding 1.*
Zowel Breitner als Bearden probeert de werkelijkheid van de stad te verbeelden.
→ Geef aan op welke manier Breitner de werkelijkheid van de stad verbeeldt.
- 1p 13 *Bekijk afbeelding 2.*
→ Geef aan op welke manier Bearden de werkelijkheid van de stad verbeeldt.

Groninger stadspoort

Het Groninger museum werd in 1994 gebouwd onder leiding van de Italiaanse architect en ontwerper Mendini. Het museum ligt tussen het station en het centrum.

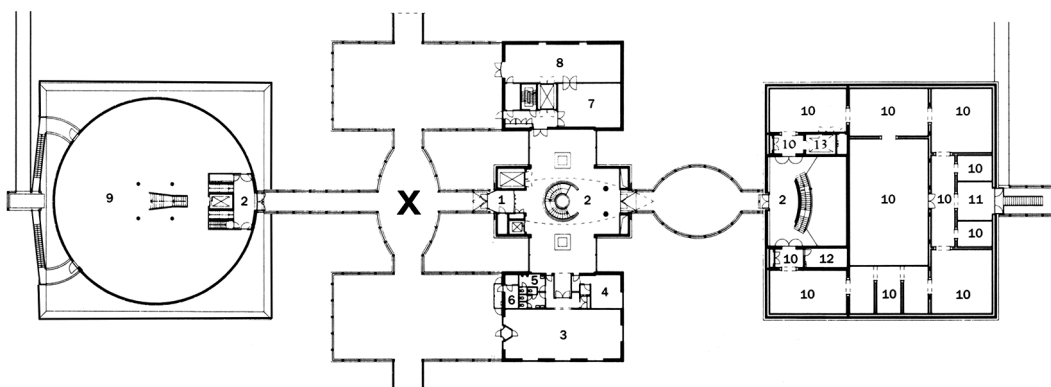
Op afbeelding 3 zie je een luchtfoto van het museum, dat uit meerdere delen bestaat. Op afbeelding 4 zie je het museum vanaf het station.

- 2p 14 *Bekijk afbeelding 3 en 4.*
→ Geef twee argumenten om het museum een toegangspoort tot de stad te noemen.
- 3p 15 *Bekijk afbeelding 3 en 4.*
Het museum heeft een opvallende vormgeving.
→ Noem drie aspecten van de **vormgeving** waardoor het museum opvalt. Leg je antwoorden uit.

Op afbeelding 5 zie je een object van Mendini dat bij het museum hoort. Op afbeelding 6 zie je een detail van hetzelfde object vanuit een ander perspectief.

Op figuur 3 zie je een plattegrond van het museum. Het object staat bij de X.

figuur 3

- 1p 16 *Bekijk afbeelding 3 t/m 6 en figuur 3.*
De vormgeving van het kunstwerk en die van het museum komen overeen in
- A kleur en materiaal.
 - B materiaal en ordening.
 - C ordening en kleur.

- 3p 17 *Bekijk afbeelding 5 en 6.*
Het kunstwerk heeft naast een decoratieve ook een praktische functie.
→ Noem drie praktische functies van het werk.

De collectie van het museum bestaat uit verschillende deelcollecties, zoals bijvoorbeeld keramiek, oude, moderne, nationale en internationale kunst. Een uitgangspunt bij het ontwerp van het museum was dat de bezoeker aan het exterieur kon zien wat er binnen tentoongesteld werd.

Op afbeelding 7 en 8 zie je twee verschillende paviljoens van het museum.

- 1p 18 *Bekijk afbeelding 3, 4, 7 en 8.*
Mendini wilde dat het exterieur van het museum liet zien dat er verschillende deelcollecties te zien zijn in het museum.
→ Noem een kenmerk van het museum waaraan je dit kunt zien.
- 2p 19 *Bekijk afbeelding 3 en 4.*
Het gele gedeelte van het gebouw is het depot. Mendini vindt het depot een belangrijk gedeelte van het museum.
→ Noem twee aspecten van de **vormgeving** die de belangrijke functie van het depot benadrukken. Leg je antwoord uit.
- 1p 20 Het museum is een voorbeeld van citymarketing voor de stad Groningen.
→ Geef een argument waarom het museum gezien kan worden als citymarketing voor de stad Groningen.

Over bureu

Op afbeelding 9 zie je het schilderij *Palast (Paleis)* uit 2005 van de Nederlandse kunstenaar Tjebbe Beekman. De titel verwijst naar een grote flat in Berlijn, met de naam *Sozial Palast*. Met *Sozial Palast* wordt *Paleis voor het volk* bedoeld. In deze flat wonen zo'n 2000 mensen.

- 2p 21 *Bekijk afbeelding 9.*
→ Noem twee aspecten van de **voorstelling** waaraan je ziet dat in de flat veel mensen wonen.
- 2p 22 *Bekijk afbeelding 9.*
De sfeer van het werk is somber.
→ Leg aan de hand van de aspecten **kleur** en **licht** uit dat de sfeer van het werk somber is.

Beekman verwerkt in de natte verf ook materialen zoals touw en zand. Op afbeelding 10 en 11 zie je details van het schilderij waarop het materiaalgebruik zichtbaar is.

1p 23 *Bekijk afbeelding 9, 10 en 11.*

→ Leg uit welke inhoud van het kunstwerk versterkt wordt door de toevoeging van materialen zoals touw en zand.

1p 24 *Bekijk afbeelding 9.*

Het werk *Palast* zou je geabstraheerd kunnen noemen.

→ Leg uit waarom je het werk geabstraheerd zou kunnen noemen.

De Amerikaanse fotografe Gail Albert Halaban voert kunstprojecten uit in grote steden. Hierbij werkt ze samen met de inwoners en laat ze hen ook met elkaar samenwerken. Een voorbeeld van zo'n project is *Out my window (Vanuit mijn raam)*.

Op afbeelding 12, 13 en 14 zie je foto's die Halaban maakte in New York voor dit project.

2p 25 *Bekijk afbeelding 12 en 13.*

Beide foto's zijn genomen in New York, een wereldstad.

→ Noem twee aspecten van de **voorstelling** die verwijzen naar een wereldstad.

1p 26 *Bekijk afbeelding 12.*

Op afbeelding 12 is er sprake van

- A afsnijding.
- B atmosferisch perspectief.
- C een close-up.

Bij de foto's lijkt het alsof je bij de burens naar binnen gluurt, toch is alles van tevoren nauwkeurig met de bewoners besproken en in scène gezet.

1p 27 *Bekijk afbeelding 12, 13 en 14.*

→ Geef een argument voor de bewering dat het lijkt alsof je bij de burens naar binnen gluurt.

1p 28 *Bekijk afbeelding 12, 13 en 14.*

→ Leg uit waaraan je kunt zien dat de foto's **geënceneerd** genoemd kunnen worden.

1p 29 *Bekijk afbeelding 12, 13 en 14.*

In *Out my window* wordt veel samengewerkt, ook door de burens onderling. Hierdoor heeft het kunstproject een sociaal effect.

→ Noem een effect op sociaal gebied van de samenwerking in *Out my window*.

Afrika 010

Rotterdam is een moderne havenstad. Naast de vele schepen bepalen iconische gebouwen het aanzicht van de stad.

Op afbeelding 15 en 16 zie je het gebouw *De Rotterdam* en op afbeelding 17 het Centraal Station van Rotterdam.

3p 30 *Bekijk afbeelding 15 en 16.*

→ Noem drie kenmerken van het gebouw *De Rotterdam* die dit gebouw iconisch maken.

De Afrikaanse kunstenaar Meschac Gaba werkt deels in Rotterdam en deels in Afrika. Gaba werd bekend met architectuurpruiken waarin hij westerse architectuur en traditionele haarwerken uit Afrika samenbrengt.

Voor de tentoonstelling *Afrika 010* in het Rotterdamse Wereldmuseum maakte Gaba 13 pruiken die iconische gebouwen van Rotterdam verbeelden. Op afbeelding 18 zie je de pruik die het Centraal Station verbeeldt.

3p 31 *Bekijk afbeelding 17 en 18.*

→ Noem drie kenmerken van de pruik die overeenkomen met het Centraal Station.

In Afrika is het traditie om haren te vlechten voor een speciale gelegenheid. Op afbeelding 19 zie je twee voorbeelden van zo'n haarvlechtwerk, gefotografeerd door J.D. 'Okhai Ojeikere.

Op afbeelding 20 zie je hoe de pruiken van Gaba tentoongesteld zijn.

3p 32 *Bekijk afbeelding 18, 19 en 20.*

Gaba liet het vlechtwerk voor zijn pruiken door traditionele kappers in Afrika uitvoeren.

→ Geef drie argumenten die Gaba kan hebben gehad om Afrikaanse kappers te vragen voor dit werk.

- 1p **33** *Bekijk afbeelding 18, 19 en 20.*
Net als het haarvlechtwerk zijn de pruiken van Gaba
A ambachtelijk.
B industrieel.
C naturalistisch.
- 1p **34** *Bekijk afbeelding 18, 19 en 20.*
De kunstwerken van Gaba zijn zowel toegepast als autonoom.
→ Geef een argument om de werken van Gaba toegepast te noemen.
- 1p **35** Geef een argument om de werken van Gaba autonoom te noemen.

De fotograaf Krijn van Noordwijk kreeg de opdracht om de pruiken te fotograferen terwijl ze werden gedragen door Rotterdammers.
Op afbeelding 21 zie je de foto waarop een model de pruik van het gebouw *De Rotterdam* draagt.

- 2p **36** *Bekijk afbeelding 21.*
Als je naar de foto kijkt, valt de pruik op.
→ Noem twee aspecten van de **vormgeving** van de foto waardoor de pruik opvalt. Leg je antwoorden uit.
- 1p **37** *Bekijk afbeelding 15 t/m 20.*
De pruiken van Gaba zijn een eerbetoon aan zowel Afrika als aan de stad Rotterdam.
→ Leg deze bewering uit en noem zowel Afrika als de stad Rotterdam in je antwoord.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.